

HET LICHT VAN ZOEKERS

Een eenakter

door

CHRISTIAAN BOSMAN

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V.

Tel: 0 33 66 44 00

E-mail: info@toneelfonds.be

Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **HET LICHT VAN ZOEKERS** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **CHRISTIAAN BOSMAN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot 2021/0220/022
ISBN 9789038516158

© 2022 Toneelfonds J. Janssens bv

www.toneelfonds.be
info@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoeringen) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering en Her-opvoering:

1. Aankoop van minimaal 3 tekstboekjes bij de uitgever.
2. Aanvraag en betaling opvoeringsrechten

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, Lees de voorwaarden op www.sabam.be.

Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

PERSONAGES

JOZEF, een klein oud mannetje met een klein rond brilletje:

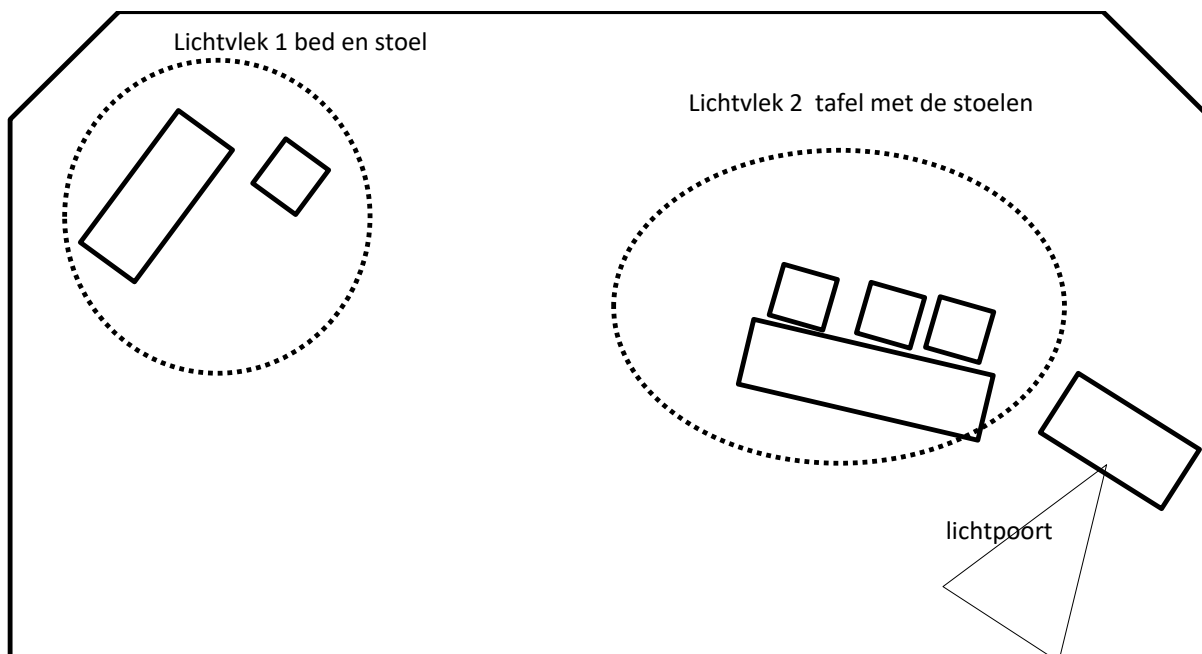
JULIA, een echte dame, maar dan op serieuze leeftijd:

ACHTERGRONDEN

JOZEF mist bijna ook een been wordt verteld, maar van zodra hij (zijn geest) los komt van het bed, merken we dat hij eigenlijk gewoon twee benen heeft. Hij leeft een beetje verbaasd en vol verwondering over de dingen die hij meemaakt. Het overdonderende hiervan blijkt uit de toon en de woordenschat die hij gebruikt.

JULIA maakt eerst een vermoeide indruk, maar ze blijft ijverig, vol kommer en zorg. Ze is wat naïef en leeft in haar eigen wereldje. Terwijl haar man zijn droom vertelt, maar eigenlijk echt beleeft, vertoeft zij in het echte leven, maar het is haar droom.

DECOR

(Wanneer de lichten aangaan, zien we aan de ene kant van de scène een bed waarin een man ligt. Aan de kant midden scène zit een oudere dame met een haakwerkje bezig. De man mag een pop zijn, de echte man die gaat spelen, moet immers van het bed los komen zonder dat er iets aan het bed zelf verandert.)

JOZEF: *(laat een licht gekreun horen)* Mmm...

JULIA: Wat is 't, mijn ventje?

JOZEF: *(laat een licht gekreun horen)* Mmm...

JULIA: Doet het weer pijn?

JOZEF: *(laat een licht gekreun horen)* Mmm...

JULIA: Zal ik je brilletje nog eens oppoetsen?

(Jozef nogmaals gekreun)

Geef dat brilletje, dat kleine brilletje met de ronde glazen maar ne keer hier. *(Ze neemt het brilletje van zijn gezicht en gaat zitten en rommelt in haar tas.)*

Ik heb je doekje meegebracht.

(staat op en keert zich naar het publiek.)

(gemoedelijke toon) Dat brilletje poetst Jozef altijd op met een erg wit doekje.

(Ze begint het brilletje op te poetsen. Kijkt terug naar het publiek.)

(strenger van toon) En het moet echt wit zijn, daar staat hij op.

(Ze wil naar Jozef terug gaan, maar bedenkt zich dan en keert zich opnieuw tot het publiek)

(roddeltoontje) En dat doekje, dat draagt hij om geen enkele andere reden altijd bij zich. Ik heb dat altijd zo geweten.

(Ze gaat nu naar het bed en bukt zich over Jozef. Op die manier schermt ze met haar postuur het gebeuren wat af van het publiek. Ze komt weer rechtop staan en keert zich even naar het publiek.)

Hij heeft weer iets gemompeld.

(Ze gaat weer even luisteren en staat dan terug op, een beetje berustend.)

Ja, meer als mummelen doet hij niet meer. Maar ik heb er de laatste dagen niets meer van verstaan.

JOZEF: *(laat een licht gekreun horen)* Mmm...

JULIA: Ha! *(ze bukt zich weer over hem. Komt weerom recht en schudt het hoofd, kijkt over haar schouder even naar het publiek en zegt)* Hij heeft weer zijn ogen toegedaan. *(buigt zich duidelijk vermoeid, maar ijverig, vol kommer en zorg, naar voren, met haar oor bijna aan zijn mond.)*

JOZEF: *(heel stil, of met de indruk dat het moeizaam en stil gezegd wordt)* mawaamodoededie...

JULIA: *(schudt het hoofd en keert zich weer tot het publiek in een toon die ontgoocheling verraadt)* 't Is echt niet te verstaan.

JOZEF: *(laat een licht gekreun horen)* Mmm...

JULIA: En als ik het versta, dan begrijp ik er geen sikkepit van. Hij moet heel rare dromen hebben, want ik zou echt niet weten waar hij het over heeft.

(Ze poetst licht geërgerd verder het brilletje op en plaatst het terug op het gezicht van Jozef. Ze staat even recht naast hem half naar hem in profiel naar de zaal en overziet haar werk.)

Ik vraag mij af waarom ik dat brilletje nog oppoets. *(Draait zich dan volledig face publiek.)*

Hij ligt toch altijd met zijn ogen toe en de dokter kon niet zeggen of hij, als zijn ogen open zijn, nog wel iets ziet.

(Ze trekt zich terug op haar oorspronkelijke stelling. Ze vult letterlijk de witte stoel met verlakte poten. Het blijft even stil en even gebeurt er ook echt niets.)

Geboorte

(Terwijl ze het handwerkje opnieuw ter hand neemt, luistert ze af en toe ingespannen naar de zacht snurkende ademhaling van het kleine mannetje. Dat ligt geheel in zichzelf opgesloten wit tussen de blanke lakens.)

JULIA: *(terwijl ze altijd voort werkt aan haar haakwerkje)* 'k Ben content dat ik hem soms nog ne keer hoor mummelen of ronken... *(kijkt op en spreekt rechtstreeks het publiek aan)* Geef toe, zoals hij daar ligt, kan hij net zo goed dood zijn.

JOZEF: *(laat een licht gekreun horen)* Mmm...

(Julia springt op en buigt zich over Jozef. Maar er komt geen gerucht meer en ze zet zich opnieuw neer.)

JULIA: Gisterenavond was ik ne keer ingedommeld... *(duidelijk verontschuldiging en zichzelf verdedigend)* Ja, ne mens zou van minder: 't is wel al een week en een half dat ik hier bij hem waak, zenne.

(Ze zwijgt en kijkt een moment stuurs en gespannen voor haar, een beetje verongelijkt. Tenslotte neemt ze haar handwerkje weer op en ontspant. Ze begint niet opnieuw te haken, het werkje rust in haar schoot.)

Maar wat ik wou zeggen, ik was ingedommeld en had een visioen: *(grote verwondering in haar toon)* Hij was niet dood! *(duidelijk verklarend en roddeltoontje terwijl ze opnieuw begint te haken)* Hij was in wezen een pop die zich aan het transformeren was naar de uiteindelijke vorm die een mensenleven aan neemt. *(haalt even de schouder op en in een verklarende toon)* Ja, 't zijn geleerde woorden, ik weet het. Maar ik heb dat eens gehoord van een geleerde professor op de televisie. *(geaffecteerd, als herhaalde ze de woorden van de professor)* De geboorte van een God kon het zijn. *(Ze legt het haakwerkje opnieuw in haar schoot en richt zich nog indringender tot het publiek)* Negentig jaar is de wereld drachtig geweest, maar nu komt eindelijk de vrucht tevoorschijn. *(korte pauze)* 't Was een schoon visioen, maar 't was toch een beetje verschietschtig. *(opnieuw pauze en dan plots als herinnert ze zich dat ze niet uitgepraat was)* En ik weet het, ik overdrijf een beetje: hij is er maar 89. Maar geef toe, die negen in de negentig past beter bij het woord drachtig.

(Even grijpt Jozef naar de zwelling die het linker been veronderstelt. Julia kijkt even naar hem, een beetje verstart en dan, na een kleine pauze, verklaart ze voor het publiek.

Zijn been zal weer zeer doen.

(Ze gaat even door met haken. Dan kijkt ze weer op. Ze beseft dat ze iets gezegd heeft dat niemand begrijpt.)

(verklarend roddeltoontje) Dat been hebben ze vorig jaar willen amputeren. (kort pauze, dan heel sec) Maar dat is niet doorgegaan.

(Ze haakt nu stevig door als hing haar leven er van af en er blijft een pijnlijke stilte hangen die duidelijk moet maken dat daar iets fout was aan het uitstel van die operatie.)

De dokter zegt dat hij daar wel geen gevoel meer in heeft. Maar mijn ventje zegt altijd dat zijn rechter been meer gezwollen aanvoelt en bij sommige vlagen van verbluffende helderheid van geest, zegt hij wel een keer dat hij beminnelijk minder pijn ondervindt in het linkerbeen dan in het rechter, dat gevoelloze dus. Zo ziet ge: helderheid van geest is verschrikkelijk relatief hier. Maar wie zal het zeggen, den dokter die niks voelt en zegt dat er niets te voelen valt of mijne man die zeker wel beter zal weten wat hij voelt.

(Ondertussen (klein huzarenstukje voor de techniek) staat Jozef op uit het bed. En toch blijft hij (de pop) er inliggen. De opgestane man zal nu verder spelen als Jozef. Hij draagt een helder witte smoking. Het feit dat Julia helemaal niet reageert op deze situatie, moet duidelijk maken dat zij hem niet ziet. Ze speelt verder met en tegen de pop in het bed. Op dit ogenblik blijft hij nog naast het bed staan. Wanneer Jozef vanaf nu tegenspelers heeft in zijn verhaal, zullen dat imaginaire figuren zijn. Hij zal doen alsof ze er zijn en met hen spelen. In het begin reageert hij nog een beetje op de woorden van Julia. Maar hij neemt geen deel meer aan het gesprek met haar, als hij op haar woorden reageert, is dat voor zichzelf, niet tot haar gericht. Gaandeweg gaat hij echter alleen op in zijn eigen verhaal. Voor de belichting: Julia en Jozef spelen elk aan een kant van de scène, elk in een eigen lichtbubbel. In het begin nog diffuus, maar stilaan heel afgelijnd en met een donkere strook tussen beiden. Alleen aan de kant van de man moet er nog een "lichtmuur" richting zaal zijn, eigenlijk meer een doorgang, zodat de man op het einde kan verdwijnen in een overvloed aan licht.

Zie nu ne keer... Hij heeft precies een plezante droom: hij gaat nog lachen ook. Als hij zijn eigen kon zien, zou hij zeggen: een glimlach op het gelaat van een engel van Memling.

JOZEF: *(naast het bed nog steeds, spreekt geaffecteerd als in blije vervoering) Engelen, zoals die door Memling fotografisch in azuurblauw in een zonovergoten zeediepe lucht zijn vastgelegd. (kleine pauze en dan sec) Juist. En zo voelt het ook. (plots ander timbre) Ach mens, wat weet gij van Memling, wat weet gij van engelen? (kijkt nu zelf even richting bed, kijkt naar zichzelf) Maar ge hebt gelijk, als ik het zo bezie. Die lach, zo niet bevreedend, lijkt inderdaad op zijn minst verwonderlijk.*

JULIA: *(terwijl ze van haar handwerkje opkijkt en in stilte een moment naar hem (bed) staart) 't Lijkt alsof hij nu echt in een tot onbedaarlijke lachuitbarstingen leidende geestvervoering is aanbeland.*

JOZEF: *(lacht inderdaad) Dat is inderdaad het geval. (steekt nu de scène over naar zijn speelhoek, houdt plots de stap in en keert zich nog even naar Julia) Maar*

daar weet gij, oud wijf, vooralsnog helemaal niets van. (*stapt nu resoluut door naar zijn speelhelpt*)

De volle zaal

(*Jozef speelt nu dat hij de ziekenhuiskamer heeft verlaten om - naar een erg grote en tot de nok gevulde zaal te gaan.*)

JOZEF: God, wat een volk in de zaal. (*Tuurt echt de zaal in, als zocht hij een plaats.*) Vind daartussen maar eens een plaatsje. (*Hij doet alsof er net iemand bij hem komt en iets vraagt.*) Een ogenblik, ik denk dat ik het bij mij heb...

(*Hij begint verwoed in zijn jaszakken en broekzakken te zoeken en diept uiteindelijk een kaartje op.*)

Waar zit die uitnodiging ergens. (*tot publiek*) Ik ben uitgenodigd om te jureren in één of andere wedstrijd.

(*Hij wendt zich nu opnieuw tot de denkbeeldige persoon*)

Nogmaals goede avond, jonge man, ik zoek een beetje mijn weg. U kunt mij helpen, zegde u?... Ja, natuurlijk... Ik vraag mij af waar ik mag gaan zitten... Ja, inderdaad... zoals u vroeg, hier is het uitnodigingskaartje. (*neemt een houding aan alsof hij nauwgezet toekijkt wat de man doet*) ... U informeert even bij u collega? Doet u maar, ik denk nog tijd te hebben.

JULIA: (*opnieuw tot het publiek*) Negenenzestig jaar zijn we getrouwd. Het deed dan ook raar wanneer de dokter zegde dat ik mij op het ergste moest voorbereiden.

JOZEF: Ik mag plaats nemen aan die gotische massief-eikenhouten tafel. Dank u... Ja, gaat u voor.... O dat is heel lief van u...

(*Hij volgt de denkbeeldige figuur en neemt tenslotte plaats aan de hem toegewezen plaats (middelste stoel aan de tafel), schijnbaar met nog enkele anderen die hem verder onbekend lijken. Hij blikt even over zijn schouder en richt zich tot de man die hem naar zijn plaats bracht.*)

JOZEF: Dank u, dat was heel attent van u. (*Hij neemt een blad van de tafel. Hij buigt zich wat naar zijn denkbeeldige rechter buur.*) Drukte genoeg in de zaal, niet? ...

JULIA: Gelukkig is het in dit ziekenhuis heel rustig. Het is ook een erg afgelegen vleugel van het gebouw. Dat is goed want Jozef kan niet tegen drukte.

JOZEF: (*nog steeds tot zijn rechter buur*) Inderdaad, het geroezemoes werkt bedwelmend. We zouden er onze opdracht bij vergeten niet?... Inderdaad. Het lijkt me heel belangrijk. (*bekijkt met grote verwonderde ogen nog eens naar het kaartje en schijnt te lezen*) We hebben met drieën (*kijkt even naar rechterbuur en dan naar de stoel links van hem zodat er een heel korte stilte valt*) tot taak gekregen uit de over weinige ogenblikken voorbij defilerende rij meisjes en vrouwen, het mooiste exemplaar aan te duiden... (*korte stilte*) Daar heeft u volkomen gelijk in: mooi is een zeer relatief begrip, gelukkig hebben we enkele aanwijzingen gekregen. (*korte stilte*) Dacht u? Ik ga even kijken. (*Hij neemt nogmaals het blad van de tafel en gaat het lezen.*)

JULIA: (*werkend aan haar haakwerkje*) Dat klinkt lang, hé? Negenenzestig jaar getrouwd. (*voegt er snel aan toe*) Maar ik heb er geen spijt van. (*meer voor*

zichzelf, als moet ze zichzelf overtuigen) Ik had geen betere man kunnen bedenken. *(houdt even op met haken en rechtstreek tot het publiek)* Nooit naar andere vrouwen gekeken, kalm en rustig, het ene woord niet hoger dan het andere. Geen drukteverkoper. Meer nog, hij houdt helemaal niet van drukte. *(weer verder hakend)* Als hij weet dat er veel volk gaat komen, blijft hij lekker thuis: al die dingen kun je ook op de tv zien, zegt hij altijd. *(vastberaden, ze staat altijd achter de beslissingen van haar man)* En hij heeft gelijk! *(houdt even in en kijkt star naar een vrouw uit het publiek en dan betweterig)* Daar ben je jaloers op, hé!

JOZEF: Kijk, hier staat het. *(hij houdt het blad voor de denkbeeldige rechterbuur en duidt met de hand aan)* De juryleden zullen onder de meisjes en vrouwen de mooiste, liefste en verstandigste aan duiden met het oog de winnares te kronen tot Miss Onverklaarbaar Mooi. *(Hij legt het blad afgemeten neer en schikt het netjes in het midden van de tafel. Het is duidelijk dat hij een pietje secuur is.)*

JULIA: Niet dat hij indertijd in de zaak geen kansen te over heeft gehad.

JOZEF: Vrouwen en meisjes... het is toch altijd iets apart daar te moeten uit kiezen, nietwaar?

JULIA: Er kwamen vrouwelijke klanten dingen kopen die ze in het geheel niet nodig hadden of waarvan ze zelfs niet wisten waar ze voor dienden. Alleen maar om zichzelf aan hem te presenteren. *(Ze staat op, dekt hem nog eens wat beter toe en komt tot bij het publiek.)*

JULIA: Ge gaat het niet geloven, ik weet het. Maar dat is echt zo geweest...

JOZEF: Aan de keuze van de bikini kun je niet weten of dat kind intelligent is of niet, geef toe...

JULIA: Maar als hij aan het raam zo'n tuttebel zag passeren, kwam hij vanachter en mocht ik haar gaan bedienen. Hij had helemaal geen zin om die défilé in de winkel mee te maken. *(Draait zich om en gaat terug naar haar plaats en zet zich neer. Zonder op te kijken en zeker van haar stuk voegt ze er aan toe)* Neen, daar moest en moet ik niet ongerust over te zijn: andere vrouwen interesseerden hem geen fluit... En nu?... Ik denk eerlijk gezegd, zoals ik hem ken, nu ook niet.

JOZEF: *(tot rechterbuur)* Ik moet toegeven dat het geheel niet tegen mijn zin was toen ik merkte dat ik hier werd uitgenodigd. Ik heb dan ook onmiddellijk ingestemd.

(Alles in zijn houding toont hoe het hem een zeker welbehagen geeft en hij installeert zich ruim en knus in de met rood fluweel overtrokken zetel/stoel.)

JULIA: Eerlijk gezegd, met al die trezebezen, goed voorzien van horen en poten of planken, al gelijk, kon en kun je hem echt geen plezier doen.

(Met een hoogst beminnelijk te noemen glimlach aanvaardt hij van zijn rechter buurman een erg dure sigaar uit een goudkleurige en kokervormige doos. (opletten: er is helemaal geen ander personage, dus doen alsof, alles wat met deze sigaar te maken heeft, is doen alsof en suggestie naar het publiek toe!)

JOZEF: Ik geef het toe: met deze daad lap ik een onverbiddelijk verbod aan mijn peperdure laarzen... *(korte stilte)* Hoe bedoelt u?... *(Hij zit even in een houding alsof zijn rechterbuur iets heel interessant vraagt.)* Uiteraard het verbod tot nuttiging en verbruik van om het even welke door tabak voorgebrachte en veroorzaakte verneveling, juist. *(korte stilte)* Zoals u zegt. Maar... Geef toe, dat is bijna altijd het eerste wat wordt verboden door de dokter... *(opnieuw een pauze om aan te geven dat hij een vraag of opmerking van het denkbeeldige personage*

krijgt) Net wat u zegt, u schijnt het ook meegemaakt te hebben... (*korte stilte*) Ja! Dokters!... De mijne is er eentje met uitgeleefde en haast leeg te noemen ogen.

JULIA: Ik ben blij met de dokter. (*korte stilte*) Zie, dat is nu eens een verstandige man. (*korte stilte*) Hij weet perfect uit te leggen wat er scheelt. Ik versta niet altijd wat hij gaat doen in de behandeling, maar ge ziet gewoon aan die mens dat hij weet wat hij doet, dat hij echt meeleeft, volop in zijn beroep staat en er voor de volle 100% voor gaat.

JOZEF: Zijn ogen zien er uit alsof hij een heel leven lang getuurd en gestaard heeft doorheen metersdikke slierten rook en nevel... (*korte stilte*) Net wat u zegt, onmiddellijk! Onmiddellijk al na mijn opname in het ziekenhuis is mij dit verbod onder ogen gebracht als (*heel geaffecteerd*) “alleenzaligmakend”.

JULIA: Hij is niet altijd zo gemakkelijk, weet je. Het is alleen onder mijn waakzame oog dat hij zich aan het rookverbod heeft weten te houden. Ja, dat had de dokter direct gezegd bij zijn eerste opname. Het was en ik denk zelfs “is” weliswaar volkomen tegen zijn zin dat hij zich aan deze bepaling weten te houden.

JOZEF: Natuurlijk heeft mijn vrouw er steeds op toegezien dat ik me aan dit verbod gehouden heb... (*korte stilte*) Inderdaad, net zoals u zegt: ze is hier niet nu. (*korte stilte*) Haar bestaan komt mij steeds verderaf gelegen, haast onwezenlijk zelfs voor. (*Hij bekijkt de sigaar opnieuw aandachtig. Hij opent de koker en ruikt eraan.*) Bovendien is deze gelegenheid vandaag van een orde die je niet ongestraft kunt laten voorbijgaan. Daar ben ik van overtuigd. (*geniet trouwens zichtbaar van de charme die lijkt uit te gaan van het gebeuren in de zaal.*) Dit brengt je echt in een roes, vindt u niet? De gonzende mondactiviteiten van duizenden mensen.

(Hij houdt zich even helemaal stil en nodigt met een handgebaar zijn denkbeeldige buur uit dat ook te doen. Na een tijdje luistert hij weer duidelijk naar die buur..)

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 bestellen@toneelfonds.be

 03 3664400

**TONEEL
FONDS** **ANSSSENS**
Voor de juiste keuze